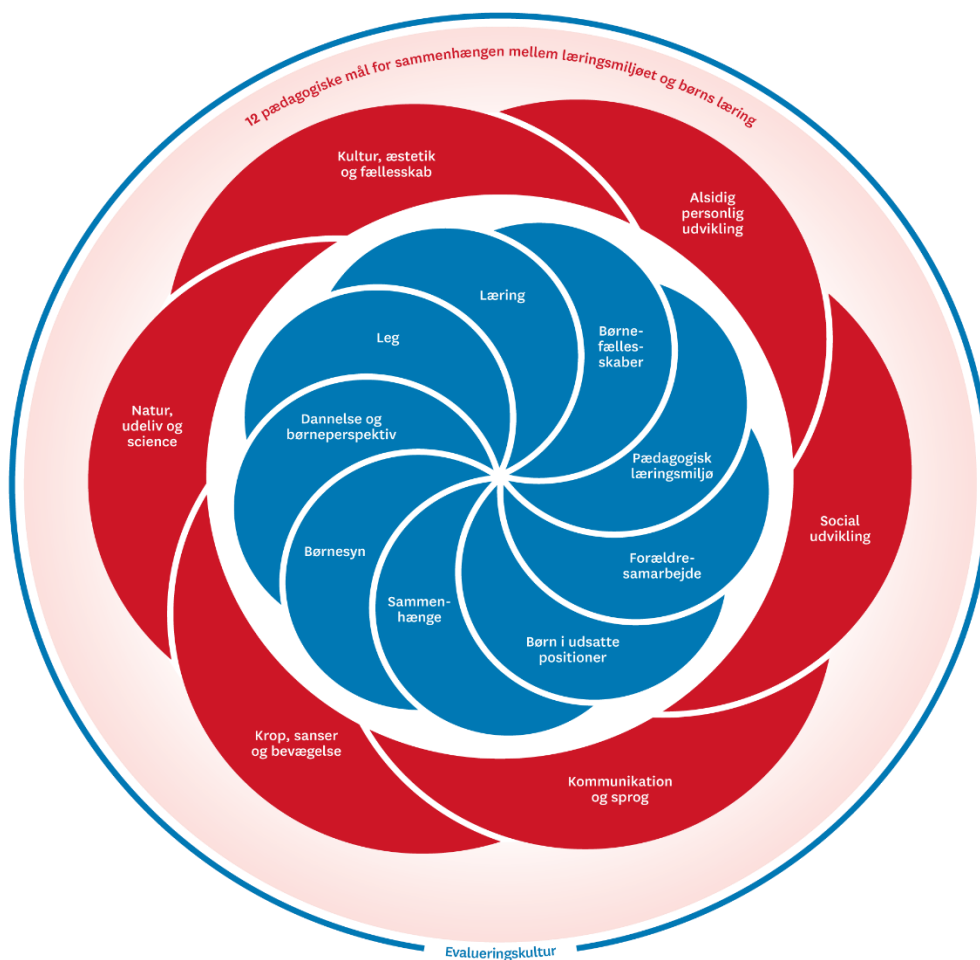

Pædagogisk læreplan for Risingskolens SFO

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring og udvikling. Læreplanen er et dynamisk dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan for SFO Odense

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Jf. ændring af folkeskolelovens § 40, stk. 4. gældende pr. 1. juli 2018, skal tidlig SFO-start enten arbejde med temaerne fra den styrkede pædagogiske læreplan for dagtilbud eller med de seks kompetenceområder, der gælder for børnehaveklassen.

I Odense er det besluttet, at hele SFO'ens virke fra Forårs SFO til SFO2 arbejder ud fra de 6 temaer fra den styrkede pædagogiske læreplan for dagtilbud.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan for SFO tager derfor udgangspunkt i dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse.

Kilde: Hele materialet til brug for de pædagogiske læreplaner i SFO i Odense tager udgangspunkt i publikationerne til dagtilbud fra Danmarks Evalueringsinstitut og Børne- og Socialministeriet. Se [her](#)

Hvem er vi?

Her beskriver vi kort vores stamoplysninger, pædagogiske profil og lokale forhold. Det kan for eksempel være børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger, de fysiske rammer, geografisk placering og andre ting, der har betydning for vores pædagogiske arbejde.

Risingskolens-SFO består af tre afdelinger, som udgør i alt ca. 300 børn og 20 pædagoger. 0.-1. klasses afdeling er beliggende i den lille fløj på Risingskolen. Lokalerne er de samme som børnene er i, i skolen, hvilket er med til at skabe en tryk overgang fra skole til SFO. 2.-3. klasses afdeling, som i daglig tale hedder klubben, holder til i kælderens. SFO 2 er for 4. klasserne og har deres egne lokaler i "den gamle SFO". Fra marts til juni har vi også Forårs-SFO, pædagogerne fra Forårs-SFO følger med i 0. klasse. Hver klasse i indskolingen har en pædagog tilknyttet, som er gennemgående hele dagen. Det betyder, at børnene har en kendt voksen, som følger dem fra skole til SFO. Selvom vi er en stor SFO med mange børn, prioriterer vi, at der altid er en kendt voksen, som børnene har tilknytning og tillid til.

På Risingskolen har vi specialklasser fra 0.-9. kl., hvoraf børnene fra 0.-4. kl. på lige fod som alle andre, kan tilmeldes SFO og SFO2. En del børn benytter sig af dette tilbud. Der følger pædagoger med, som hjælper med at inkludere børnene i fællesskabet og støtter dem i at danne relationer til de øvrige børn. Det er værdifuldt for alle børn, at de tidligt i deres livsforløb oplever at føle sig inkluderet og accepteret i fællesskabet. Det gør, at vi i SFO'en, oplever en høj grad af diversitet, som bidrager til rummelighed hos alle børn. Risingskolen er geografisk placeret i et område, hvor der bor mange børn med forskellige kulturelle baggrunde. Det bruger vi som en ressource og et potentiale, som er medvirkende til at skabe styrkede fællesskaber.

Den pædagogiske profil

I Risingskolens SFO skal børnene opleve:

- Glæde, tryghed, kreativitet/fantasi, oplevelser, hygge, humor, fritidshjem stemning og afslapning.
- Ansvarlighed - for eksempel til at bidrage til et fællesskab, hvordan vi omgås hinanden, hvordan vi behandler de forskellige ting og at vi siger farvel, når man tager hjem.
- Diversitet i faglighed - vi bestræber os på i personalegruppen, at alle byder ind med forskellige kompetencer. Fx. kreativitet, udeliv, sport og andre aktiviteter.
- En personlig optimisme - børnene skal ikke præstere. De bliver ikke målt og vejret, men de har mulighed for at mærke egne behov og føle ligeværd.
- Den frie leg i store/små fællesskaber.
- Medmenneskelighed, vedholdenhed, mod og nysgerrighed - SFO'en styrker dannelsesbegreberne hos børnene
- Nærvær og omsorg - vi har tid til det enkelte barn og har mulighed for at lægge øre til, hvis barnet har haft en dårlig dag.
- Voksne i øjenhøjde - leger med børnene og er nysgerrige sammen med dem.

Det fælles pædagogiske grundlag

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.

Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring og udvikling jf. gældende lovgivning på folkeskoleområdet, samt de strategiske pejlemærker i Børn- og Ungeforvaltningen Odense vedr. sprog, dannelse og tidlig indsats.

De ni centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og tilgangen på en demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhængende læringsmiljøer.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv. Hvordan forbindes det, børnene har med sig med det nye, de skal lære?

Alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring.

Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe sammenhængende læringsmiljøer kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Fem elementer, som beskrives samlet eller hver for sig:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

Leg

Hvordan kommer leg til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

På Risingskolen er både den frie leg og voksenstyrede aktiviteter med fokus på fællesskabet, en vigtig del af SFO'en, da vi mener at legen og at føle sig som en del af et fællesskab, er grundstenen i barnets identitetsdannelse.

Den frie leg giver børnene mulighed for at udvikle fantasi og kreativitet og barnet udvikler sig hele tiden i det sociale fællesskab ved at forholde sig til de oplevelser de får. De voksenstyrede aktiviteter kan hjælpe børnene ud af deres komfortzone og få nye oplevelser og erfaringer for på den måde at skabe en udvikling og identitetsdannelse. Derudover kan de voksenstyrede aktiviteter give de usikre børn en hjælpende hånd med at skabe relationer og erfaringer i de sociale fællesskaber. Derfor giver vi plads til begge dele i SFO'en.

Vi har forskellige områder til de voksenstyrede/igangsatte aktiviteter, som børnene kan til og fravælge. Hvis børnene fravælger de voksenstyrede lege, er der også plads til den frie leg, hvor en voksen i nærheden altid kan hjælpe hvis der skulle blive brug for guidning i legen. Vi stiller legeredskaber og andre ting til rådighed for, at legen kan udvikle sig. Dette kan f.eks. være at finde tæpper, hvis børnene vil lave en hule under bordene.

Alle skal føle sig set og som en del af et fællesskab uanset hvilke forudsætninger børnene kommer med, derfor guider og støtter vi børnene i deres leg, hvis der er brug for det. Vi planlægger aktiviteter på tværs af køn, klasser og årgange med fokus på, at børnene kan vise noget de er gode til og dermed udvikle deres identitet i relationen til andre børn, samt at de kan få øje på andre børns ressourcer og styrker. Dette kan f.eks. være OL uge med mange forskellige fysiske aktiviteter, filmværksted eller diverse krea aktiviteter.

Når vi observerer at et barn står udenfor legen, taler vi med børnene om hvorfor de ikke er med, hvis f.eks. barnet står udenfor legen, fordi de observerer reglerne til legen, hjælper vi dem, når de har brug for det. Vi ser det enkelte barns behov for at være i et fællesskab og støtter herefter. Hvis

Kilde: Hele materialet til brug for de pædagogiske læreplaner i SFO i Odense tager udgangspunkt i publikationerne til dagtilbud fra Danmarks Evalueringsinstitut og Børne- og Socialministeriet. Se [her](#)

den voksne deltager i legen, kan vi få børn, som ikke er trygge ved legen, ind i den. Når den voksne står udenfor legen, kan vi observere børnegruppens dynamik og bruge den viden aktivt i arbejdet med det enkelt barn.

Når vi skal have et indblik i børnenes leg, bruger vi observationen, som et stærkt redskab. Den børnegruppe vi er omkring, kan have stort behov for den støttende voksne i forsøget på, at udfordrer sig selv i leg og nye relationer. Observationen giver os indblik i hvilke udfordringer børnene møder i legen og dermed komme med den bedst mulighed hjælp til barnet.

Børnefællesskaber

Hvordan kommer børnefællesskaber til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Vi stræber efter, at lave aktiviteter, som tilgodeser forskellige interessefællesskaber. Vi mener, at fællesskaber bygget på interesse er unikt for SFO'en. *Aktiviteter i 0a, hvor der er små fællesskaber. Nogle børn sidder ved et bord og knytter, andre sidder på gulvet og leger med plus-plusser og andre sidder og tegner.*

Børnene oplever en høj grad af medbestemmelse og frivillighed. Der er hver dag aktiviteter, som børnene kan vælge til og fra. Vi oplever fællesskaber, som udspringer af spontan leg. *Tre børn finder plus-plusserne frem og bygger små figurer. Flere børn bliver tiltrukket af legen og støder til. De begynder at udvikle på legen og bruger deres fantasi. Det smitter af på nogle piger, som laver en butik inspireret af den leg, som de andre børn leger.*

Vi hjælper barnet ind i fællesskabet. Vi har øje for de børn, som ikke føler sig inkluderet i fællesskabet. Vi vejleder og guider dem ind i mulige legerelationer. Vi kender barnet indgående og bruger/deler den viden til, at ingen skal føle sig ekskluderet. *I gymnastiksalen er der lavet en lille basketball-bane. Flere børn kommer til og børnene deles op i deres årgange. To børn fra hver deres specialklasse deltager også. De deltager på lige fod med de andre børn og de er inkluderet i børnefællesskabet.*

Med-deltagelse fra os voksne er vigtig. Vi leger og deltager på lige fod med børnene. Vi går forrest i legen, hvilket er med til at give en tryghed, som kan give barnet mod til at afprøve nye fællesskaber. Vi griber børnenes ideer og er med til at bygge videre på dem. *Et barn har svært ved at finde nogle at lege med. En voksen ser dette og er med til at starte en leg op med nogle dyr. Til at starte med er det kun de to, men flere børn kommer til. De ender med at lave en hel zoo med dyr, hvor både den voksne og børn bidrager. Legen foregår over en længere periode. Den voksne ender med at trække sig fra legen og kan stå på "sidelinien". Barnet føler sig nu, som en del af fællesskabet.*

Vi prioriterer oplevelser i det store fællesskab, hvor alle voksne og børn er fælles om en aktivitet. Det kan være en tilbagevendende aktivitet som fx. æbleuge, OL, venskabsløb og vores sommerfest. Alt dette er med til at skabe rammerne for en god oplevelse af at gå i SFO på Risingskolen.

Børnesyn og børneperspektiv

I Risingskolens SFO's er det overordnede barnesyn, at børn er kompetente individer som skal guides og ledes i deres individuelle udvikling. Alle børn er forskellige, med forskellige forudsætninger, men alle udvikler sig i de samspil med andre, hvorfor vi i SFO'en laver forskellige fællesskaber gennem daglige aktiviteter.

Kilde: Hele materialet til brug for de pædagogiske læreplaner i SFO i Odense tager udgangspunkt i publikationerne til dagtilbud fra Danmarks Evalueringsinstitut og Børne- og Socialministeriet. Se [her](#)

SFO'en er aktivitetsstyret og vi stræber efter at inddrage børnenes perspektiver og interesser når vi planlægger de daglige aktiviteter. Dette gør vi fordi børnenes egen viden er vigtig i forhold til deres generelle udvikling og dannelse. Disse perspektiver bliver indfanget på forskellige måder i de forskellige SFO'er. I 0.-1. klasses SFO er princippet "i børnenes spor" den største inspiration når vi planlægger aktiviteter ud fra et børneperspektiv. Det vil sige, at vi observerer børnenes spontane lege og udvikler på dem. For os pædagoger er det vigtigt at have tid til at se legen fra børnenes syn, at være til stede og være nysgerrige på den. Som et eksempel fra hverdagen kan nævnes, at en flok børn i en periode var glade for at spille rundbold, men at der i frikvartererne ofte opstod konflikter når de spillede. Det førte til at vi i SFO'en startede en aktivitet op som faciliterede rammerne for rundbold, hvor der samtidig var plads og tid til, at arbejde med fairplay som førte til mindre konflikter. I 2.-3. klasses SFO bliver børneperspektiverne inddraget mere tydeligt da, vi her ugentligt holder børnemøder, hvor børnene kan komme med forbedringer til SFO'en og ønsker til aktiviteter. Her førte to pigers ønske om at sy til et meget attraktivt bamseværksted, som var brugt af mange børn. Også i SFO2 er børneperspektiverne mere synlige. Også her har vi ugentlige børnemøder og de ugentlige aktiviteter er primært baseret på børnenes forslag og interesser. Mængden af børnenes perspektiver i de ugentlige aktiviteter bliver gradvis øget i forbindelse med at børnene bliver ældre. Dette gør vi for gradvis at styrke børnenes selvstændighed og evne til at tage medansvar i et tempo som passer til børnenes udvikling.

Nedenstående elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan.

Pædagogisk læringsmiljø

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan SFO'en etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Det er vores pædagogiske opgave i SFO'en, at skabe forskellige rum, som tilgodeser børnenes lege og interesser og understøtte deres læring herigennem. Når vi opnår dette, danner vi rammerne for fordybelse og opfordrer til leg. I SFO'en er der mulighed for at lege på tværs af klasser og skabe et fælles tredje. Det fælles tredje kan være en aktivitet/værksted, som er igangsat af en pædagog. Derfra kan der udspringe nye lege, som ikke er voksenstyret. I SFO'en skabes relationer uden afbrydelser, ingen klokke, som ringer ind, og dermed kan legen fortsætte uforstyrret. Vi skaber rum for den frie leg. SFO'ens styrke er, at vi kan understøtte kreativitet, bevægelse og leg på tværs af klasser og årgange.

Kilde: Hele materialet til brug for de pædagogiske læreplaner i SFO i Odense tager udgangspunkt i publikationerne til dagtilbud fra Danmarks Evalueringsinstitut og Børne- og Socialministeriet. Se [her](#)

Vi organiserer ud fra årshjul med tilhørende tovholder liste, hvilket giver mulighed for at udnytte pædagogernes kompetencer i det pågældende tema. Disse kompetencer giver børnene en engageret pædagog i det pågældende værksted eller aktivitet. Det er med til at skabe og afspejle et stimulerende pædagogisk læringsmiljø. En engageret pædagog, kan skabe et engageret barn. Dette er med til at styrke det pædagogiske læringsmiljø i SFO'en. Vi har endvidere fokus på at skabe et læringsmiljø med forskellige rum og værksteder, som tilgodeser alle børn. Her kommer fokus på aktiviteter og børneinitierede lege og ønsker - hvad der rører sig i børnegruppen og dermed tage et børneperspektiv.

- Fx. Indianeruge: Bål, krea, tipi og udendørs aktiviteter. Gøre brug af hinandens kompetencer og derved skabe forskellige læringsmiljøer, hvor alle pædagoger har en rolle/er betydningsfuld for temaet/aktiviteten i SFO'en.

Børnene kan bevæge, fordybe og udvikle sig frit i de forskellige rum i SFO'en. Vi observerer børnene og deres bevægemønstre i de forskellige aktiviteter og læringsmiljøer. Vi skaber til- og fravalg via de rammer vi har sat. Vi har daglige refleksioner over egen praksis, så vi sikrer det bedst mulige grundlag for et godt læringsmiljø.

Samarbejde med forældre om børns læring

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan I samarbejder med forældrene om børns læring.

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

På Risingskolen har vi et formaliseret forældresamarbejde i form af intro- og dialogmøde for nye forældre samt årlige forældremøder og halvårslige skole-hjem samtaler. Vi har også en række sociale arrangementer med forældredeltagelse f.eks. Fritter Festival og forældre kaffer i SFO'en. SFO-pædagogerne er ligeledes deltagende ved alle skolens sociale arrangementer med børn og forældre.

Når børnene starter i SFO, tilstræber vi at møde forældrene med åbenhed og interesse. Forældrene bliver ved Forårs-SFO start inviteret til et dialogmøde, hvor forældrene opfordres til at italesætte deres ønsker og evt. bekymringer for deres barns skolestart. I den første tid i Forårs-SFO prioriterer vi meget at have tid til snak om børnenes nye hverdag på Risingskolen og derigennem opbygge en tillidsfuld relation til forældrene. På Risingskolen ser vi forældre som en ressource, og vi tilstræber at møde forældrene med respekt for deres kulturelle baggrund og livssituation. Vi opfordrer til dialog omkring børnenes trivsel og læring.

Vi prioriterer i SFO'en meget den "daglige" snak med forældre ved afhentning. I SFO'en har vi, i modsætning til skolen, mulighed for en tættere og mere uformel relation. Det gør det muligt for os at videreformidle hændelser og evt. konflikter fra hele dagen. I praksis oplever vi, at det er gavnligt,

at vi er i løbende tæt kontakt med forældrene, især omkring børn i udsatte positioner. Forældre som ikke taler dansk, og børn som hentes i taxa, er dog en udfordring i dette samarbejde. Vi kommunikerer også skriftligt med forældrene i SFO'en i form af information, opslag og billeder på bl.a. Aula. Ved et nyt skoleårs start udarbejdes en folder med årets planlagte temaer og aktiviteter.

Pædagogerne i SFO'en er alle tilknyttet en klasse og en årgang og indgår i disse teams sammen med lærerne. Det er i samarbejde med disse teams, at pædagogen samarbejder og kommunikerer med forældrene. I disse teams kan der planlægges pædagogiske tiltag og evt. kontakt til eksterne samarbejdspartnere som familierådgiver, psykolog og sundhedsplejerske. Vi pædagoger i SFO'en har gode forudsætninger for at se barnets perspektiv i hele dets livssituation med hjem, skole og fritid, og vi kan drage nytte af et indgående kendskab til barnet og dets familie. SFO-pædagoger kender ofte børnene gennem flere år. Den tætte kontakt mellem pædagog og forældre vil ændre karakter, efterhånden som børnene udvikler sig og bliver mere kompetente. Børnene bliver mere selvhjulpne og mange børn får gå-hjem-tider og går selv hjem fra SFO'en.

Børn i udsatte positioner

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Børn i udsatte positioner skal opleve at have en god dag på trods af deres udfordringer. SFO'ens rammer skal tilgodesee børn, som har brug for frie områder med bredere fysiske rammer og højt til loftet. Aktiviteter i SFO'en skal tilrettelægges ud fra, at alle børn kan deltage i det større fællesskab, uanset forudsætninger.

I SFO'en skabes der mulighed for venskaber på tværs af kulturer, årgange og klasser, hvilket styrker barnets individuelle relationer og sociale kompetencer til andre. Det er vigtigt for børn, at de er deltagende i det større fællesskab, da det medvirker til, at barnet får bedre sociale færdigheder og styrker deres fremadrettede trivsel. En måde pædagogen kan styrke et barns sociale kompetencer, kan være at bruge de ekstra minutter på at få barnet ind i den aktivitet som barnet er udfordret i. Pædagogen skal være fleksibel og have øje for barnet, som er i en udsat position.

Børn skal møde en positiv voksen, som kan hjælpe og støtte barnet ind i fællesskabet. Pædagogen har ansvar for at arbejde intensivt på en positiv og dannende relation, som skaber tryghed og motivation hos barnet. Dette kræver, at pædagogen er anerkendende og ser, møder, forstår og accepterer barnet. Pædagogen skal ligeledes have en narrativ tilgang og kunne være objektiv i sine vurderinger. Refleksioner over praksis og relationer skal mødes af et fagligt og professionelt team, som støtter og vejleder.

I skolen kan pædagogen understøtte børn i udsatte positioners læring ved bl.a. at have en særlig opmærksomhed på børn, som har brug for ekstra støtte. Ydermere skal pædagogens UUV-time indeholde elementer som anti-mobning og trivsel i klassen. Disse elementer medvirker til, at børn føler mestring af egne kompetencer., f.eks. gennem læring om konflikthåndtering.

Sammenhængende læringsmiljøer

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng mellem de forskellige pædagogiske tilbud.

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø, så det skaber sammenhæng mellem børnehus, Forårs SFO, indskoling, SFO, mellemtrin og SFO2?

På Risingskolen er det 3 faste pædagoger, der går igen i Forårs-SFO fra år til år. De har alle en baggrund fra børnehaven og har dermed stor indsigt i børnehavekulturen. Vi har et tæt samarbejde med Institution Rising. Børnene herfra kommer på skolen en dag ugentligt op til Forårs-SFO start, hvor de også hilser på de 3 forårs-SFO pædagoger. Pædagogerne besøger ligeledes gruppen af børn fra Institution Skt. Hans, når de samles i ugerne op til forårs-SFO. Vi får overleveringer omkring de fleste børn, der skal starte i Forårs-SFO. Her får vi indblik i, hvilke styrker og udfordringer det enkelte barn har. På baggrund af overleveringerne laver vi de 3 grupper. Her lægger vi vægt på, at alle børn, så vidt muligt, kender mindst et andet barn i sin gruppe. Vi tilstræber at danne 3 jævnbyrdige og harmoniske grupper.

I forårs-SFO arbejdes der rigtig meget med relationer og trivsel i forhold til at få grupperne til at harmonere. Der kommer 2-3 pædagoger fra Institution Rising med i Forårs-SFO, ofte de samme. Det giver dem stor indsigt i den kultur og de værdier, som børnene oplever her på Risingskolen. En indsigt, vi kan mærke, de tænker ind i deres pædagogiske arbejde. Vi har i fællesskab med Inst. Rising udarbejdet en Risingbog, som børnene arbejder med først i børnehuse og senere i forårs-SFO. Vi ser forårs-SFO som en mellemting mellem børnehave og skole. Vi bibeholder børnehaves struktur og rytme, men inddrager skoleelementer og kultur. I forårs-SFO introduceres børnene i det at gå i skole med skema, faste bordpladser, bordmakker, klap betyder ro og i det hele taget til skolekulturen. Vores dagsrytme indeholder skoletid fra 9-12 med fag som Legeøen, (førskole dansk materiale), leg med tal, idræt, musik og kreative og naturfaglige aktiviteter. I løbet af forårs-SFO etableres et samarbejde med klassens kommende bh-kl. leder. Vigtige informationer videregives, især om børn med særlige udfordringer. Bh-kl. lederen besøger børnene i forårs-SFO, og gruppen besøger deres kommende bh-kl./lokale en gang.

I løbet af 0.årgang forsøger vi at skabe sammenhæng mellem skole og SFO ved at inddrage SFO'ens temaer i vores understøttende undervisning og dermed understøtte den mere praktiske læring fra SFO'en. Vores arbejde tager også udgangspunkt i Odense Kommunes Dannelsesstrategi med nysgerrighed, mod, vedholdenhed og medmenneskelighed. Der arbejdes i SFO'en med trivsel og relationer på tværs af klasserne, som er en fortsættelse af forårs-SFO'ens trivselsarbejde.

Børnene på 1. årgang besøger deres nye SFO i en uge inden sommerferien. På 3 årgang besøges SFO2 nogle et par gange frem til skiftet. SFO2 har ligeledes god kontakt til ungdomsskolerne, som de også besøger op til sommerferien.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet – den åbne skole

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan I inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

På Risingskolen er vi så heldige, at der ligger sportshaller, svømmehaller og andre fritidsaktiviteter tæt på. I Vores SFO har vi mange muligheder, hvor vi kan introducere børnene, for de forskellige sportsgrene der er i vores lokalsamfund. I SFO'en kan vi inddrage de folk som står for de forskellige aktiviteter, og invitere frivillige ud, som kan videregive den særlige viden og evne de brænder for.

I SFO'en bruger vi ofte nærområdet/lokalsamfundet, hvor vi går på opdagelse til F.eks søer, skaterpark, multibane, legeplads, skoven mm. Her kan vi skabe og styrke de pædagogiske læringsmiljøer for børnene, hvor vi kan fordybe os i forskellige temaer, som er en plan i SFO'en.

F.eks. en gåtur til skoven, kan indebære en masse læringstrin. Hvordan gebærder man sig ude i trafikken, hvordan ser bladene ud når det er efterår, hvad betyder vejskiltene).

Her i SFO'en har vi et tæt samarbejde med musikskolen, hvor børnene har mulighed for at gå til forskellige instrumenter og sang efter skole. Musikskolen benytter Skolens lokaler til musikundervisning. Derfor har vi mange elever som benytter sig af tilbuddet, da det er nemt at gå til musikundervisning her på Risingskolen.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske læringsmiljø

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske læringsmiljø skal integreres i det pædagogiske arbejde.

Læringsmiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af læringsmiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske aspekt i det pædagogiske læringsmiljø?

Når vi arbejder med de fysiske, psykiske og æstetiske rammer i SFO'en, går vi op i, at børnene møder rummelige og hjælpsomme pædagoger. Alle ansatte i SFO'en yder en indsats for, at alle børn føler sig trygge. Vi er med til at skabe de trygge omgivelser, men samtidig er de fysiske og æstetiske rammer også vigtige. Da SFO'en er et frivilligt tilbud, så skal alle disse aspekter gå op i en højere enhed og det bestræber Risingskolen SFO sig på.

Fysiske aspekt:

Når vi i alle af SFO'ens afdelinger skal indrette, har vi altid overvejelser om, hvor aktiviteter såsom bordtennis, pool, tegnestation, osv. placeres så det er mest hensynsfuldt og strategisk. Der er også indrettet til stille aktiviteter og hyggekedler, så der indbydes til alle former for leg. I den lille fløj, for 0. - 1. klasse har lokalerne dobbeltudnyttelse, som giver en tryghed hos de små når de er i de samme lokaler hele dagen. Samtidig har vi også mange udearealer som sportspladsen, diamanten, buske og krat til at lege i, trafikskolen, flere legepladser, klatre arealer og bålpladser til udeliv.

Psykiske aspekt:

Vi arbejder ud fra trygge omgivelser og sammenhæng mellem skole og SFO. Personalet er også med i timerne i skoledelen, så det er de samme genkendelige voksne, der følger børnene hele dagen. Vi bruger også tid på en-til-en kommunikation med barnet, for at både kunne hjælpe og lytte, så børnene føler ro. I SFO'en arbejdes der også med det bredere inkluderende fællesskab, hvor der er fokus på tolerance og accept af hinandens kulturelle baggrunde og forskellige behov. I Risingskolen SFO, har vi en stor diversitet i børnegruppen, hvor der også er børn med specielle behov, men også hos personalet, hvilket vi er stolte af. Derfor når vi planlægger aktiviteter bliver de tilpasset så der er plads til børnenes forskelligheder og egenskaber. Her kan det f.eks. være stikbold, hvor børnene i SFO'en viser både tolerance og er overbærende for hinandens kunnen.

Æstetiske:

I vores SFO er vi glade for de kreationer børnene laver og udstiller det gerne. Børnene hjælper også med at udsmykke alle afdelingerne af SFO'en. Dette er med til at skabe en følelse medejerskab for børnene af SFO'en. Børnene er med at sætte deres eget præg på "deres" SFO, selvom der er en overgang mellem afdelinger. Dette gør at børnemiljøet i SFO'erne er trygt. Det er også en faktor i, at børnene bliver inspireret af hinanden og inviterer til kreativ tankegang og fordybelse i forskellige aktiviteter.

De seks læreplanstemaer

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.

Alsidig personlig udvikling

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer

Vi lykkedes med at planlægge vores aktiviteter så de rummer børnenes forskellige behov og forudsætninger. Pædagogerne bruger tid på at lave relationer til alle børn i SFO'en og det er med til at skabe tryghed hos børnene, hvor de kan udforske egne kompetencer. De voksne deltager aktivt i aktiviteterne og er forbillede for børnene. Børn og voksne er fælles om aktiviteterne og er præget af børnenes ideer og engagement, som er med til at skabe medbestemmelse for barnets eget

Kilde: Hele materialet til brug for de pædagogiske læreplaner i SFO i Odense tager udgangspunkt i publikationerne til dagtilbud fra Danmarks Evalueringsinstitut og Børne- og Socialministeriet. Se [her](#)

læringsmiljø. Pædagogerne har øje for de børn der har udfordringer så de kan træde til og hjælpe og støtte børnene i de udfordringer de møder i aktiviteterne. De voksenstyrede aktiviteter kan hjælpe børnene ud af deres komfortzone og dermed give dem nye oplevelser.

FritterSport er et landsdækkende projekt som Risingskolen er en del af. FritterSport har til formål at hjælpe børn i udsatte positioner. Det kan eksempelvis være de børn der har svært ved at finde kammerater, fællesskaber og ikke løber til gymnastiksalen som det første når der åbnes op for bevægelse og "fri leg". FritterSport er for alle også dem der ikke umiddelbart er i en udsat position. Det er frivilligt at deltage i FritterSport, men pædagogerne motiverer til deltagelse.

Et eksempel på hvordan vi har arbejdet med motivation og personlig udvikling i FritterSport er fra redskabs leg i gymnastiksalen. En forsigtig pige skal for første gang op af en bænk som hænger på en bom hvor efter hun skal hoppe ned. Pigen bliver bange og ked af det. Derefter hjælper pædagogen hende med at hoppe ned. Anden gang hun skal ned, sidder hun sig på bommen hvorefter hun får hjælp til at hoppe ned. Tredje gang er hun mere sikker og hun hopper selv ned med pædagogen ved hendes side. Derefter hopper hun helt selv. Hver gang pigen hoppede ned fra bommen blev der jublet og givet highfive for at styrke pigen selvværd og troen på egne evner.

Æbleuge er et tilbagevendende tema i SFO. Æbleugen rummer mange forskellige aktiviteter inden for de seks læreplanstemaer. Eksempler på aktiviteter i æbleugen:

- Æbletryk på stof: en aktivitet som skal vise børnene, at man kan bruge æbler til andet end at spise dem. Det er en aktivitet som kræver fordybelse og ro. Der er mange børn der plejer at vælge krea aktiviteter fra som deltager i denne aktivitet da det er anderledes og en smule "forbudt" da de normalt ikke må "lege" med maden.
- Æblegrød og juice: aktiviteter som giver børnene et indblik i hygiejne og hvordan man begår sig i et køkken. Børnene får i guidede rammer et kendskab til brugen af redskaber i et køkken og madlavning. Der er forskellige stadier af madlavning som børnene lærer, f.eks. at skære maden ud, hvordan maden bliver til, osv. Det hele ender med at børnene får en oplevelse af ejerskab af deres eget produkt og smager på det.

Social udvikling

Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelse. Former og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, det pædagogiske personale og til lokal- og nærmiljøet.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer

Vi lykkes med at arbejde med det enkelte barns trivsel i SFO'en ved at bestræbe os efter at tilbyde aktiviteter, og værksteder som kan tilgodesee alle børn. Ved at børnene er blandet i værkstederne, giver det mulighed for at danne og opretholde barnets forståelse for at være et sted blandt andre, og en samhørighed ved at være der sammen, og at "have" noget at være fælles om. Vi er som voksne også bevidste om vores betydning for børnenes sociale udvikling. Dette ses ved, at vi er tydelige, og engagerede voksne, som børnene har tillid til og kan spejle sig i.

Vi har nogle gode rammer som understøtter børnenes sociale udvikling på daglig basis, da her er rum og udearealer til mange forskellige fællesskaber. I SFO'en sørger vi løbende for at reflektere over, hvordan vi kan bygge et godt og trygt børnemiljø op, hvor børnene har mulighed for at fordybe sig i små forum. For nyligt har vi lavet et Lego miljø, hvor børnene på tværs, kan komme og fordybe sig, og vi oplever at børn på tværs af årgange og klasser finder hinanden, og sågar afventer hinandens ankomst i SFO'en så de kan lege sammen igen.

Gennem det fælles tredje og de rammer vi sætter for, hvordan man er medmenneskelig og empatisk, lykkes vi med at skabe nye relationer mellem børnene og styrke det fællesskab der er i at være tilmeldt Risingskolens SFO. Det har vi blandt andet set ved at børnene fra 2. årgang har været til stor hjælp for 3 klasserne i vikingetiden, da vi lavede fedtsten. Det var en fornøjelse at se hvordan at de små følte sig behjælpelige og værdsatte overfor de store, da de havde prøvet at lave fedtsten før. Ydermere var det tydeligt at sammenholdet i Risingskolens SFO er præget af at tage sig af hinanden og sørge for at ingen står alene. Til Fritter Festival så vi eksempelvis at børnene delte ud fra deres klippekort, og at de var opmærksomme på hvis nogen stod alene eller havde brug for hjælp.

Kilde: Hele materialet til brug for de pædagogiske læreplaner i SFO i Odense tager udgangspunkt i publikationerne til dagtilbud fra Danmarks Evalueringsinstitut og Børne- og Socialministeriet. Se [her](#)

Kommunikation og sprog

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Krop, sanser og bevægelse

Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen lægges grundlaget for fysisk og mental trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Natur, udeliv og science

Naturoplevelser har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social samt en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så de får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Kultur, æstetik og fællesskab

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og derved forstå deres omverden.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at de får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Evalueringskultur

Ledelsen er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Ledelsen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Ledelsen er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.

Det er ikke et lovkrav at beskrive dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

>Skriv her.<

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

>Skriv her.<